

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 458/2014-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. júla 2014 predbežne prerokoval sťažnosť J. S., a obchodnej spoločnosti... zastúpených advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Novomeského 25, Pezinok, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 19/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. S. a obchodnej spoločnosti.... o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. júna 2014 doručená sťažnosť J. S. a obchodnej spoločnosti... (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských

práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 19/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Sťažovatelia uvádzajú, že v napadnutom konaní o zaplatenie sumy 20 000 € s príslušenstvom vedenom proti „Slovenskej republike v zastúpení Ministerstva spravodlivosti SR“, začatom 8. februára 2011 vystupujú v postavení navrhovateľov. Okresný súd podľa ich názoru „nekonal efektívne a účinne, vo veci meritórne nerozhodol ani za viac ako 3 roky, hoc bol k tomu povinný, čoho dôkazom je aj priložené Uznesenie č. k. 8C 19/2011-123 zo dňa 26. 02. 2014 , doručené sťažovateľovi 18. 03. 2014 , ktorým okresný súd rozhodol o zmätočnom procesnom návrhu odporcu (teda štátu) z 13. 05. 2011, teda aj v tejto časti konania bol pasívny v období od 13. 05. 2011 do 26. 02. 2014, teda viac ako 2 roky a 7 mesiacov, čo z ústavnoprávneho hľadiska ako aj dľa judikatúry ESLP riešiacej prietahy v kompenzačných veciach nie je dovoleným a prípustným. Konanie porušovateľa nie je perfektné, nie je bezvadné, je poznačené ad hoc úkonmi porušovateľa s výraznými časovými odstupmi.“.

Sťažovatelia v sťažnosti zároveň tvrdia, že konanie nie je po skutkovej ani právnej stránke zložitú, na prietahoch v konaní sa nepodieľajú a vec má pre nich mimoriadny význam. Poukazujúc na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), napríklad Komanický proti Slovenskej republike, Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike a iné uvádzajú, že sú oprávnení podať sťažnosť na prietahy v súdnom konaní priamo ústavnému súdu bez splnenia povinnosti poskytnúť okresnému súdu dostatočný priestor na vykonanie nápravy. S poukazom na judikatúru ESLP ďalej uvádzajú, že je neprípustné, aby „osoba domáhajúca sa poskytnutia primeraného zadosťučinenia za neprimerané a nezákonné konanie orgánu štátu sa znovu v kompenzačnom konaní ocitla v situácii, ktorú je možným vinou Okresného súdu Bratislava I... kvalifikovať ako neprimeranú dĺžku konania“.

Sťažovatelia preto v petite svojej sťažnosti navrhujú, aby ústavný súd vo veci samej vydal rozhodnutie, ktorým vysloví porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní

vedenom pod sp. zn. 8 C 19/2011, prikáže okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prietáhov, prizná sťažovateľom finančné zadosťučinenie každému v sume po 3 200 €, ako aj úhradu trov právneho zastúpenia v sume 275,94 €, na ktorých zaplataenie advokátke zaviazne okresný súd v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu

a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom alebo komerčným právnikom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

Podľa § 50 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať, ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili, ďalej označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa základné práva alebo slobody porušili, a tiež označenie toho, proti komu návrh smeruje.

Uplatnenie právomocí ústavného súdu je viazané na splnenie viacerých formálnych aj obsahových náležitostí sťažnosti. Až na zákonom presne definované výnimky je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania a viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovatelia domáhajú. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovatelia domáhajú v petite svojej sťažnosti. Petit musí byť vymedzený presne, určito a zrozumiteľne (v súlade s čl. 127 ústavy a § 56 zákona o ústavnom súde), teda takým spôsobom, aby mohol byť východiskom pre rozhodnutie ústavného súdu v uvedenej veci (III. ÚS 78/02, III. ÚS 17/03, IV. ÚS 138/08).

Ústavný súd zistil, že sťažnosť sťažovateľov sa vyznačuje zmätočnosťou svojho obsahu, ktorá vyúsťuje do nedostatku jednej zo zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti požadovanej ustanovením § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ktorou je logické, kompaktné a dostatočne určité odôvodnenie návrhu vo vzťahu k právam, vyslovenia porušenia ktorých sa sťažovatelia v petite domáhajú. Odôvodneniu sťažnosti sťažovateľov takáto kvalita zjavne chýba, pretože okrem uvedenia dĺžky rozhodovania okresného súdu o jednom z procesných návrhov odporcu sťažovateľa bližšie nekonkretizujú neefektívnosť napadnutého konania, ktorým malo dôjsť k porušeniu nimi označených práv. Sťažnosť ani neobsahuje opísanie postupu súdu v napadnutom konaní spočívajúce predovšetkým

v uvedení takých základných skutočností charakterizujúcich konanie súdu, akými sú spôsob a obsah rozhodnutí súdu o procesných návrhoch účastníkov konania či termíny nariadených, prípadne vo veci vykonaných pojednávaní.

Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že sťažnosť ako celok pôsobí nedostatočne a neurčito, vytvára priestor pre dohady a dedukcie, čo pri uplatnení námietky o porušení základných práv (pri zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom) v konaní pred ústavným súdom zásadne neakceptuje (m. m. III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, III. ÚS 244/2014).

Ďalším nedostatkom sťažnosti je pripojenie splnomocnenia pre advokáta len J. S., nie však obchodnou spoločnosťou..., čo, pokiaľ ide o jedného zo sťažovateľov, vedie k záveru aj o nedostatku náležitosti sťažnosti vyžadovanej § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady.

Ústavný súd pripomína, že nedostatky zákonom predpísaných náležitostí, aké vyplývajú z podania sťažovateľov, nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 32/2011, III. ÚS 26/2012).

Pri posudzovaní sťažnosti ústavný súd tiež zohľadnil svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej možno sťažnosť odmietnuť aj ako zjavne neopodstatnenú v prípade,

ak „celková doba konania pred súdom..., ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných prietahov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 109/03), tiež ak „argumenty v sťažnosti sťažovateľa v čase podania sťažnosti nepreukázali takú intenzitu porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“ (II. ÚS 93/03), a rovnako aj v prípade, ak „na základe skutočností uvedených v sťažnosti nemožno postup súdu považovať za taký, ktorý by signalizoval pri predbežnom prerokovaní možné porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (III. ÚS 204/09).

Z obsahu sťažnosti v zásade vyplýva len doterajšia dĺžka napadnutého konania (v rozsahu prevyšujúcom 3 roky) a táto pri absencii opisu ostatných okolností prípadu sama osebe nesignalizuje relevantné porušenie základného práva bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, takej intenzity, ktoré by odôvodňovalo prijatie sťažnosti na ďalšie konanie a nadväzujúci zásah ústavného súdu v podobe vyslovenia porušenia označených práv v napadnutom konaní. Vychádzajúc z konštantnej judikatúry ústavného súdu (m. m. III. ÚS 288/2012, III. ÚS 279/2013) s prihliadnutím na judikatúru ESLP možno dobu rozhodovania okresného súdu považovať za akceptovateľnú.

Vzhľadom na opísaný nedostatok náležitostí sťažnosti, ktoré pre uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, ako aj vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu (predovšetkým vzhľadom na celkovú dĺžku súdneho konania) ústavný súd sťažnosť, ktorou bolo namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 19/2011, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde už pri jej predbežnom prerokovaní z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí, ako aj signalizujúcej zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti.

Ústavný súd však pripomína, že v prípade dlhšieho obdobia nečinnosti všeobecného súdu, respektíve iného jeho konania (neefektívny, nesústreďený postup súdu), ktoré by boli v príčinnej súvislosti s porušovaním základného práva na konanie bez zbytočných prietahov

podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, toto rozhodnutie ústavného súdu nezakladá prekážku neprípustnosti opätovného konania a rozhodovania vo veci samej podľa § 24 zákona o ústavnom súde. Dlhšie obdobie (táto otázka závisí od povahy veci) by totiž mohlo založiť inú kvalitu posudzovania zbytočných priet'ahov v súdnom konaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júla 2014